

## ภาวะผู้นำสมัยใหม่เพื่อการเสริมสร้างนโยบายการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ\* MODERN LEADERSHIP FOR STRENGTHENING EFFECTIVE WASTE DISPOSAL POLICY

อมรรัตน คำโค, กิติพงษ์ แสนกาวิ, พัชรีญา ฟองจันทา  
Amornrat Khakho, Kitipong Saenkawi, Patchareeya Fongchanta  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
Mahachulalongkomrajavidyalaya University  
Corresponding Author E-mail: amonrattana.khakho@gmail.com

### บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะจำเป็นต้องมีทักษะและแนวคิดที่ก้าวหน้า เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นการวางเป้าหมายในการจัดการขยะที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นการช่วยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการขยะอย่างเต็มที่ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการประยุกต์ใช้สิ่งใหม่ ๆ ให้สามารถดำเนินการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้กับคนในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะจึงต้องมีทักษะรอบด้าน ทั้งในด้านการวางแผน การประสานงาน และการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระยะยาว เพื่อนำพองค์กรและชุมชนไปสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน และการมีแนวคิดที่ก้าวหน้าทันสมัย เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ

**คำสำคัญ:** ภาวะผู้นำสมัยใหม่; นโยบาย; การกำจัดขยะ; ประสิทธิภาพ

### Abstract

Leadership that enhances waste management efficiency requires progressive skills and ideas to support positive changes at both policy and practice levels. These include: a clear vision to set waste management goals that focus on sustainable development; effective communication to help all parties understand and see the importance of fully participating in the waste

management process; creative problem-solving to apply new things to effectively manage waste and respond to problem-solving; and stimulating community participation to create awareness about waste management among people in the community. It is important to enhance waste management efficiency to have comprehensive skills in planning, coordination, and sustainable changes in the long term to lead organizations and communities towards sustainable waste management, and progressive ideas to support positive changes at both policy and practice levels.

**Keywords:** Modern Leadership; Policy; Waste Disposal; Efficiency

## บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศทั่วโลกทุกภูมิภาคของโลกทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี รวมถึงสิ่งแวดล้อม ข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ทุกประเทศทั่วโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2553) ผู้นำทุกระดับต้องเผชิญกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุคนี้จึงต้องมีคุณสมบัติและทักษะที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ผู้นำต้องปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้นำต้องมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

ผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยต้องสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับอนาคตและสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้ทีมเข้าใจและเห็นภาพเดียวกันมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนแผนและกลยุทธ์เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด รู้จักเสียสละเพื่องาน ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังความสติปัญญา หาทางปรับปรุงให้งานนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) ผู้นำท้องถิ่นคือผู้ที่ช่วยในการบริหารและจัดระบบการใช้ทรัพยากรขององค์กร บุคลากร เงินทุนและเทคโนโลยีไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง ซึ่งการบริหารจำเป็นต้องมีทิศทางใหม่ที่แตกต่างจากวิธีการที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันงานของผู้นำที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ การสร้างวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่

สถานการณ์ของโลกยุคปัจจุบันที่เกิดภาวะวิกฤตอันเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันถือเป็นประเด็นสำคัญระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อทุกชีวิตบนโลก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออก เนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์ในโลกที่มุ่งสร้างเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต แต่ผลพวงของเทคโนโลยีเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา และกระทบต่อมวลมนุษยสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลกทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขจากทุกคนในทุกกระดับ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2562) สืบเนื่องจากการเจริญเติบโตของประชากรโลกมีมากจึงส่งผลให้มีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์มีมากขึ้นตามไปด้วย จึงเป็นเหตุให้เกิดของเสีย และของเหลือจากการบริโภคเพิ่มขึ้น

การดำเนินการที่ผ่านมาของการจัดการขยะมูลฝอยไม่ได้คำนึงถึงการเตรียมพร้อมในการบริหารจัดการในระยะยาว เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ การดำเนินการส่วนใหญ่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีลักษณะต่างคนต่างทำ การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางมีจำนวนจำกัด และไม่สร้างความต่อเนื่อง รวมถึงยังคงมีการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่และบริเวณรอบพื้นที่ที่ไม่ตระหนักถึงปัญหา สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการขยะมูลฝอย (สุเมธ จิตต์ประภัสสร, 2562) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประเทศไทย ไร้ขยะ ตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ.2559-2560) เป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs-ประชารัฐ การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ประชาชน/ประชาสังคม การศึกษา และการศาสนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ, 2559) การบริหารจัดการขยะในระยะยาวเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างระบบที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงต้องอาศัยการบูรณาการแนวทางต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

### ภาวะผู้นำสมัยใหม่

ความสำคัญของภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานร่วมกันในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรบุคคลที่จะร่วมกันปฏิบัติงาน เกิดปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของผู้นำที่จะต้องรู้จักและเข้าใจบุคคล

ในองค์กร ผู้นำต้องแสดงถึงบทบาทในการนำสมาชิกในองค์กรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำแต่ละคนที่แสดงออกในพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการเพื่อที่จะทำให้ผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกอบรมให้เกิดขึ้นได้ และขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงจะต้องสามารถแสดงพฤติกรรมในการนำและความมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานในทุกสถานการณ์ และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ภายในหน่วยงานหรือกลุ่ม (ชาญชัย อาจินสมัจจาร, 2550) ภาวะผู้นำจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการโน้มน้าว มีอิทธิพลกับกลุ่มคน ซึ่งจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารตนเองและครองใจผู้อื่นได้ โดยสามารถใช้คนอื่นทำบางอย่างตามเป้าหมายและแนวทางที่ตนวาดฝันหรือคาดคะเนเองได้ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2549) หลักการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะแบบเดียวกับผู้นำที่ดีด้วยหลักการ 7 ประการของผู้ มีประสิทธิภาพสูง (The 7 Habits of Highly Effective People) ซึ่งอธิบายโดยย่อได้ดังนี้ (Covey, 1999)

1. กระตือรือร้นและริเริ่มด้วยตนเอง (Be proactive) รู้ว่าตนเองสามารถกำหนดโชคชะตาของตัวเองได้ ไม่ปล่อยให้ใครมาบงการชีวิตตน รับผิดชอบในตัวเองได้
2. เริ่มต้นด้วยการรู้เป้าหมายข้างหน้า (Begin With The End in Mind) มีวิสัยทัศน์ รู้ล่วงหน้าว่าสิ่งที่ตนเองกระทำจะมุ่งไปสู่ความสำเร็จใด รู้เป้าหมายของชีวิตว่าเกิดมาเพื่อสิ่งใด
3. ทำสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อน (Put First Things First) รู้จักบริหารเวลา บังคับจิตใจตนเองให้กระทำตามแผนงานที่ทำไว้อย่างเสียขาด สิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต เช่น ครอบครัว การงาน การเรียน ความรัก ความสำเร็จก่อนเรื่องอื่น ๆ
4. คิดอย่างผู้ชนะทั้งเขาและเรา (Think Win-Win) รู้จักประสานประโยชน์ให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้งตนเองและผู้อื่น ด้วยความใจกว้างและยอมรับการแบ่งปันที่เท่าเทียม
5. พยายามเข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วค่อยให้เขามาเข้าใจเราทีหลัง (Seek First to Understand, Then to be Understood)
6. ผนึกกำลังเป็นทีมเพื่อสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่มากกว่าการทำอะไรคนเดียว (Synergize)
7. พัฒนาร่างกายอยู่เสมอ (Sharpen Your Saw) ทั้งในด้านสุขภาพ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการทานอาหาร ออกกำลังกาย อ่านหนังสือ ทำสมาธิและงานอาสาสมัคร ช่วยเหลือผู้ที่กำลังเดือดร้อน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผู้นำเป็นผู้ที่มีความเฉาะและพิเศษตามแต่ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลและส่งอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำ และทำให้คนอื่น ๆ ทำตาม เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดวิธีการหรือกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้นำพึงมีและปฏิบัติเป็นประจำเพื่อให้เกิดเป็น

ภาพลักษณ์ของผู้นำที่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติตามของผู้ตามในทุกระดับ

## สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน

ท่ามกลางความเจริญเติบโตของกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาเทคโนโลยีและภาคอุตสาหกรรมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยยึดหลักและแนวทางการพัฒนาแบบประเทศตะวันตก เพื่อให้สามารถเข้าสู่ตลาดการแข่งขัน และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากความเจริญก้าวหน้าที่เกิดขึ้นแล้ว สิ่งหนึ่งที่ตามมาเป็นผลพวงของการพัฒนาก็คือปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและที่สำคัญ คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างความสะดวกสบายในการอุปโภค บริโภคประจำวัน จึงทำให้มีวัสดุเหลือใช้ และปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด (ชัชพล โปธิสุวรรณ, 2542)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอันเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินความจำเป็น เช่น การใช้น้ำ การใช้พลังงาน และการบริโภคสินค้า ส่งผลให้ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะขยะพลาสติก การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม เช่น การเผาขยะและการทิ้งขยะในแหล่งน้ำ ที่มองเห็นว่าขยะเป็นเพียงสิ่งที่ไม่ต้องการ และจะนำไปกำจัดอย่างไรก็ได้ โดยขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล จึงเกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ มีการจัดการขยะโดยการเผากลางแจ้ง หรือเผา ยางรถยนต์ พลาสติกต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคต่าง ๆ การปนเปื้อนที่เกิดจากขยะติดเชื้อสามารถแพร่กระจายโรคไปสู่คนได้ (ทวิทอง หงส์วิวัฒน์, 2527) การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ แต่การพัฒนาประเทศนั้นมักส่งผลในด้านลบต่อประเทศในหลายด้านเช่นกัน ซึ่งสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาด้านหนึ่งที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะมูลฝอย น้ำเน่าเสีย อากาศเป็นพิษ ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นมาพร้อมกับการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นควบคู่กัน (กาบแก้ว ปัญญาไทย, 2554) เนื่องจากปัญหาขยะในทุกพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการใช้ถุงพลาสติก เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจมีร้านค้าชุมชน ตลาดสดเพิ่มขึ้น การคัดแยกขยะกลายเป็นปัญหาเพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

## ภาวะผู้นำที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะ

ภาวะผู้นำสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างนโยบายการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาขยะเป็นประเด็นที่ซับซ้อนและต้องการการแก้ไขอย่างบูรณาการ ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันต้องมีคุณสมบัติและทักษะที่หลากหลาย เพื่อนำองค์กรและชุมชนไปสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปแนวทางดังนี้

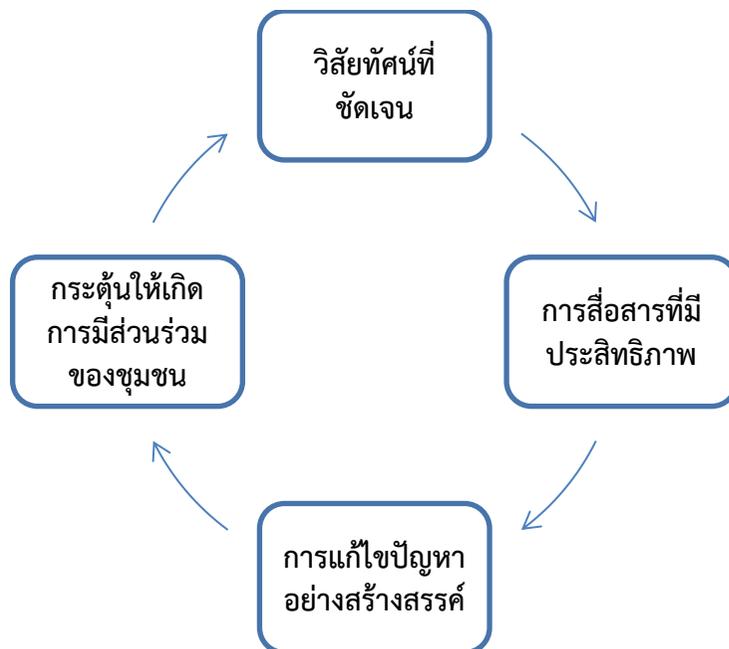
วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการจัดการขยะ โดยมองเห็นถึงความสำคัญของการจัดการขยะต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และสามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ผู้นำควรกำหนดนโยบายที่มีเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น การส่งเสริมการรีไซเคิล การลดการใช้พลาสติก และการส่งเสริมวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงกำหนดบทลงโทษสำหรับการละเมิดกฎระเบียบด้านขยะ ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญคือเน้นไปที่การสร้างระบบการจัดการขยะที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางที่ส่งเสริมการลดขยะ การใช้ซ้ำ และการรีไซเคิลอย่างครอบคลุม เพื่อให้สังคมสามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนทุกคน

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน อีกทั้งยังต้องสามารถสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการขยะ การสื่อสารที่ตรงประเด็นและเข้าถึงได้ง่าย จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงนโยบายสำเร็จลุล่วงได้ดีขึ้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อการจัดการขยะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการขยะอย่างยั่งยืน ควรสื่อสารให้ประชาชนเห็นภาพว่าการจัดการขยะที่ดีทำอย่างไรในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดงวิธีการแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้คนรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ทำได้จริงและทำได้ง่าย

การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้นำต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างสร้างสรรค์ โดยมองหาแนวทางใหม่ ๆ และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ผู้นำควรสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในกระบวนการจัดการขยะ เช่น ระบบการรีไซเคิลอัตโนมัติ การใช้แอปพลิเคชันในการติดตามและจัดการขยะ หรือการพัฒนาพลังงานทดแทนจากขยะ ทั้งนี้ ผู้นำต้องมีบทบาทในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนเพื่อให้เกิดนวัตกรรมในการจัดการขยะใหม่ ๆ อย่างการนำขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้มาเปลี่ยนเป็นพลังงาน เช่น การใช้เทคโนโลยีเผาขยะเพื่อผลิตไฟฟ้าหรือ

พลังงานความร้อน โดยกระบวนการนี้ต้องมีการควบคุมการปล่อยมลพิษอย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพควรมีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ผู้นำควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดการขยะ เพื่อสร้างความตระหนักรู้และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ถือได้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นโยบายการจัดการขยะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องเน้นถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการบริหารจัดการขยะ การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ และการพัฒนานโยบายที่ส่งเสริมให้ชุมชนและธุรกิจมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ การกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างระบบการจัดการขยะที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากชุมชนเป็นผู้ที่สร้างขยะและได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะโดยตรง การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงช่วยทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน

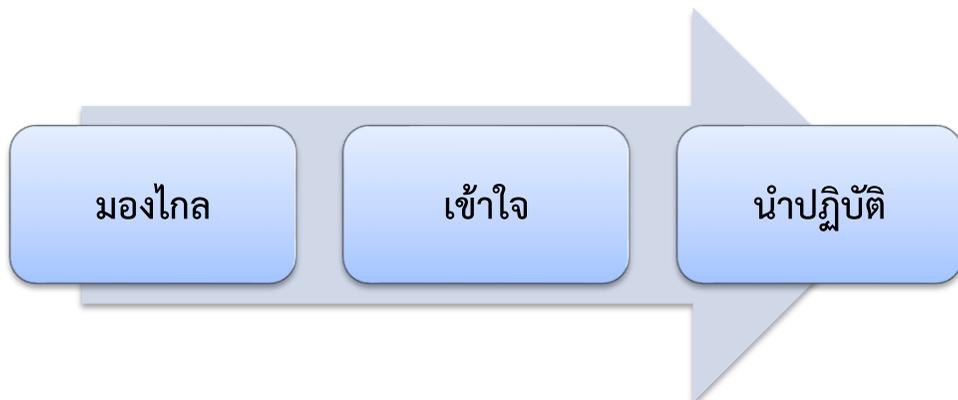


ภาพที่ 1 วงจรการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะจำเป็นต้องมีทักษะและแนวคิดที่ก้าวหน้า เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นการวางเป้าหมายในการจัดการขยะที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นการช่วยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการขยะอย่างเต็มที่ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการประยุกต์ใช้สิ่งใหม่ ๆ ให้สามารถดำเนินการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการสร้างการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้กับคนในชุมชน

## สรุป

ภาวะผู้นำที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาขยะที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน ผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการจัดการขยะต้องมีคุณสมบัติและทักษะที่หลากหลาย เพื่อนำองค์กรและชุมชนไปสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน และการมีแนวคิดที่ก้าวหน้าทันสมัย เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ เป็นสิ่งสำคัญที่เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการขยะจึงต้องมีทักษะรอบด้าน ทั้งในด้านการวางแผน การประสานงาน และการสร้างแรงบันดาลใจในสังคมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้



ภาพที่ 2 ผังกระบวนการของผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการจัดการขยะ

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายที่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ผู้นำเหล่านี้มีคุณสมบัติและทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้การดำเนิน

นโยบายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการขยะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้มีดังนี้

มองไกล เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาขยะที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน การจัดการขยะอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมองถึงผลกระทบในระยะยาว เพื่อให้การดำเนินนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วิเคราะห์ผลกระทบของขยะต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และเศรษฐกิจ ประเมินแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณและประเภทของขยะในอนาคต วางแผนการจัดการขยะที่ยั่งยืนในระยะยาว โดยคำนึงถึงทรัพยากรและเทคโนโลยีในอนาคตการมองไกลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพนโยบายการจัดการขยะเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เข้าใจ เป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและทั่วถึงจะช่วยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และเศรษฐกิจ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

นำปฏิบัติ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ออกกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนานโยบาย

## เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ. (2559). *แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทางพระราชบัญญัติ 1 ปี (พ.ศ.2559-2560)*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กาบแก้ว ปัญญาไทย. (2554). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ซัชพล โปธิสุวรรณ. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายจากบ้านเรือน กรณีศึกษาประชาชนที่มีบ้านพักอยู่ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). *ทักษะภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: มัลติอินฟอร์เมชันเทคโนโลยี.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากาการพิมพ์.
- พิเชษฐ วงศ์เกียรติ์ขจร. (2553). *ผู้นำการบริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2562). *คู่มือการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). *การแสวงหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ กรณีผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุเมธี จิตต์ประภัสสร. (2562). *บทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างการมีส่วนร่วมในโครงการขยะเหลือศูนย์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์* (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Covey, S. R. (1999). *The Habits of Highly Effective People*. London: Cox & Wyman Ltd.